

XI.

Acta monasterii in monte Sinai.

I. [6779—1271], mense iulio, ind. XIV.

Imperator Michaël Palaeologus montis Sinai praepositum hypertimi dignitate decorat.

Ορισμὸς τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως, δν ἐποίησε διὰ τὸ θεοβάδιστον
δρος τὸ Σίναιον.

† Εἰ δὲ καὶ ἀνδράσι, τοῖς περιδεξίοις εἰς ὑπηρεσίαν τῆς βασιλείας, ἀρχόντων
καταστρατηγῆσαι δρεγομένοις, ή πόλεων διοικήσεις ἐγχειρισθῆναι ή λαοὺς ὁδηγῆσαι
ή καὶ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα πράττειν δεομένοις τῷ χράτει τῆς τῶν Ρωμαίων ἀρχῆς
φαινόμενα χρήσιμα, τιμὴν ἐπιμετρεῖ τὴν προσήκουσαν, τῶν δ' ὑπηκόων, δσοι εὐγνω-
μόνως εἰσηγούμενοι, δίκαιοι δν εἶεν τὰ τῆς ὑποθήκης τούτων βλέπειν τὸ πέρας
ἐπιδεχόμενα· ἀνδράσι σεμνοῖς καὶ βίῳ καὶ τρόπῳ θεῷ¹⁾ πλησιάζουσιν, οὐχ δσα
τῶν εἰς τὰ ἔκτος συντειγόντων, ἀλλὰ χρείττω καὶ εἰς ψυχὴν αὐτὴν παραπέμποντα
τὴν ὠφέλειαν, μᾶλλον δὲ καὶ τοῦτο κάκεινο περιποιούμενα τούτοις ἐκ τῆς ἀνωθεν
δεξιᾶς προβαλλομένοις τοῖς αὐτοκράτορσι, πῶς σύκ δν εἴη τῶν καθηκόντων ἐπι-
κλιγές ὡτίον βραβεύειν καὶ εἰς τὸ τέλος ἄγειν, ἀπερ αἰτήσαντο; εἰ δὲ καὶ ἄλλως
τῇ δεήσει τιμᾶται τὸ εὔλογον, οὐχ δπως διὰ τὴν τούτων παράκλησιν, ἀλλ' ἢδη
καὶ καθ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀξίως ἔχει γενέσθαι, τηνικαῦτα καὶ μᾶλλον ταῖς αἰτήσεσι
τούτων ἐπινευτέον τοὺς ἀνακτας καὶ παρεκτέον, ἀπερ ἔθέλοιεν, τν' εἴεν οὐ μόνον
αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίῳ κατὰ τὸ εἰκὸς χαριζόμενοι. τοῦτο καὶ ἄρτι τῇ βασι-
λείᾳ μου πάρεστιν ίδειν ἐκτελούμενον, δωρουμένῃ τοῖς ἐν τῷ δρει Σινᾶ [κατὰ
καιροὺς προστησομένοις] τιμὴν τὴν τῶν ὑπερτίμων²⁾. τοῦτο μὲν δι' ἴχετείαν, ην
ἐποιήσατο πρός με δ Πτολεμαῖδος μητροπολίτης, δ ἵερώτατος καὶ ὑπέρτιμος, οὐ
γάρ ἔχρινα δλως ἄξιον μὴ πειθηνίους τοῦτῳ δοῦναι τὰς ἀκοάς, εὔλογα αἰτουμένω
καὶ δ μὴ τετελεσμένα τῷ δικαίῳ τὴν ζημίαν προεξένησε, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸ

¹⁾ Delevimus καὶ ante θεῷ, quod legitur in ed. Zachariae. ²⁾ τιμὴν τὴν ὑπέρ-
τιμον Z., quae uncis inclusimus, supplenda ex sequentibus videntur.

αλλως τήγεισθαι τὸ τοιοῦτον δρος αἰδέσιμον καὶ τιμῆς ἀπάσης ἐπαπολαύειν δίκαιον
δν καὶ νομίζειν μᾶλλον τιμάσθαι τὴν βασιλείαν μου ἐκ τῆς πρὸς τοῦτο τιμῆς,
ἐπει καὶ δοξάζειν οἶδε θεὸς τοὺς τοῦτον δοξάζοντας· δρος γάρ τοῦτο ὑπεργρμένον
τῶν καθ' ἡμᾶς, δρος θείον, κατὰ τὸν Ἀββακούμ, δασὺ καὶ κατάσκιον ταῖς τῶν
ἀρετῶν ἐργασίαις καὶ ἀρεταῖς παντοῖαις κατάκοσμον· εἰ δὲ καὶ ἀγιάσματος τόπον
καλέσαι τὶς βούλεται καὶ οἶκον τοῦ θείου Ἱακώβ, προσφυὲς μὲν τὸ πρᾶγμα καὶ
τῆς ἀληθείας ἄκρως ἔχόμενον. καν τὶς θεωρείη τρανώτερον, πλήρης δ θείος οἶκος
οὗτος δόξης πολλῆς· πλὴν ἔσται καν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς μέρος δόξης
ἀπονεγκεμμένον τούτῳ παρὰ τῆς βασιλείας μου, οὗτο καὶ τὴν εἶχε πάλαι ἵδος·
τὶς διν ἐπὶ τὸ μεῖζον κατὰ τὸν προφήτην προκόπτουσαν. ταῦτα τὸ παρὸν τῆς
βασιλείας μου πρόσταγμα βούλεται· τιμᾶ γάρ τῇ βασιλείᾳ μου τὸν κατὰ καιροὺς
ἐν τῷ Σινᾶ προστησόμενον τῶν ὑπερτίμων τῷ ἀξιώματι, καὶ διορίζεται συναριθμεῖσθαι
τρίτον τοῖς οὕτω τετιμημένοις ἐν ἀπασι, καὶ συντιμᾶσθαι ἐν ταῖς προόδοις, καθέ-
δραις, στάσεσι τε καὶ συνελεύσεσιν· ἀμφιέννυσθαι δὲ καὶ ἀμφια, δποια καὶ τῶν
ἀρχιερέων, δπόσοι τὴν τοιαύτην τιμὴν ἐκ τῶν ἔκαθεν χρόνων καὶ νῦν ἀπέλαβον,
τἄλλα τε πάντα, δσα τούτοις καὶ τούτῳ προσέσται, κατὰ μηδὲν ἐλαττούμενα. ἐπὶ
τούτῳ γάρ ἐγεγόνει καὶ δ παρὸν δρισμὸς τῆς βασιλείας μου κατὰ μῆνα Ιούλιον
ἰνδ. 18' †.

Ἐίχε δὲ καὶ διέρυθρῶν γραμμάτων τῆς θείας καὶ βασιλικῆς
χειρός . . .

*Primi ediderunt Rhalles et Potles in Collect. Canon. V. p. 326 e cod. msc.
Gerasimi archiepiscopi, iterum Zachariae, Jus graeco-romanum III. p. 593.*

II. 7091—1583, mense iulio, [ind. XI].

*Synodus decernit, monasterium Christi Salvatoris in monte Sinai liberum esse et ejus
abbatem dignitate episcopi frui.*

Τον ἀκαράλλακτον τοῦ καθολικοῦ συνοδικοῦ γράμματος τοῦ γεγο-
νότος ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως,
κῦρ Ιερεμίου καὶ δοθὲν τοῖς Σιναίταις.

† Ιερεμίας, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης, καὶ οίκουμενικὸς πατριάρχης †

† Ἐδει μὲν τὸν βουλομένους διὰ γραμμάτων συνοδικῶν τὴν διειλομένην
καὶ πρέπουσαν παρέχειν βοήθειαν ἑκάστῳ τῶν ὑπὸ βασιλικῆς προμηθείας ἀνεγερ-
θέντων μοναστηρίων, μὴ μόνον ἀπλῶς καὶ ἀπερισκέπτως κεχρῆσθαι τοῖς γραμματιν,

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΙΟΑΝΝΙΝΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΦΟΡΗΣ ΟΤΕΤΖΙΟΥ

E.Y.A. 2006
ΙΟΑΝΝΙΝΑ 2006

ἀλλὰ καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου σκοπεῖν, διπως τέ ταῦτα βασιλικὰ ἐκλήθησαν ἐξ ἀρχῆς καὶ τίσι νόμοις τε καὶ θεοπίσμασι τῆς τοιαύτης τετύχηκε κλήσεως· ἐπειδὴ δέ τινες τῶν πρὸ τῆς πατριαρχευσάντων ἀγνοήσαντες δλῶς, ὡς φαίνεται, τὴν πάλαι περὶ τὸ Σίναιον ὅρος βασιλικὴν πρόνοιαν, μηδὲ ἐντυχόντες ταῖς νεαραῖς καὶ τοῖς συγοδικοῖς θείοις θεοπίσμασιν, οὐδὲ πάντα τὰ πέρι τούτου δηλοῦσι πλατύτερον, ἀγνοίᾳ, ὡς ἔστι, τῶν τοιούτων γράμματά τινα κατὰ καιροὺς ἔφθασαν ἐπιδεῖχτες κατὰ μηδὲν τῆς ἀρχαίας ἔκειντος ἀκολουθίας ἔχόμενα, ἀναγκαῖον καὶ δέκαιον ἔγνωμεν, ἵνα πρώτον μὲν αὐτοῖς λέξειν ὥδε ἐγχαραχθῇ ή φαίνομένη νεαρὰ τοῦ ἀοιδέμου βασιλέως Ῥωμαίων Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου, ἐν ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ Σίναιον ὅρος ἐπισκοπή φαίνεται· εἴθ' οὖτας καὶ τὰ μετὰ τοῦτο συμβάντα δῆλα ποιήσωμεν. ἔχει δὲ οὖτας ή νεαρὰ ήτοι τὸ ἐκβληθὲν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ κώδικος ἐπὶ Ἀναστασίου πατριάρχου θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, τὰ σκῆπτρα Ῥωμαίων διιθύνοντος τοῦ Μεγάλου Ἰουστινιανοῦ, δτε τὰ Ἱεροσόλυμα ἐτιμήθη εἰς πατριάρχειον τοῦ „Σμβ“ ἔτους· „συνελθόντων συγοδικῶς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Ἀντιοχείας κατὰ μῆνα αὔγουστον ἴγδικτιῶνος ιγ' καὶ θεοπισάντων ἀρῷ ὑποκείσθαι τὸν τολμήσαντα παραθραῦσαι ή παρασταλεῦσαι τὸ τοιούτον θέσπισμα, καὶ δέδωκεν ὁ Ἀντιοχείας ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων μητροπόλεων τῷ ἑαυτοῦ θρόνῳ δύω, τὴν τῆς Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Σκυθουπόλεως, ἀπέσπασε δὲ καὶ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Τύρου τὴν Πορφυρόπολιν, καὶ ἔθεντο σύνορον τὸν ποταμὸν τὸν ἀνὰ μέσον Πτολεμαΐδος καὶ τὸν Καρμηλίου ὅρους Ζαβουλών, ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Βόστρας τῆς Αὐστίδος ἐπισκοπὰς τέσσαρας, τὴν Γαδείρων, τὴν Καπετωλιάδος, τὴν Ἀβίλης καὶ τὴν Γάβα, καὶ ἀφιέρωσε ταῦτα εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἔθεντο σύνορον ἕως τῆς Αὐστίδος χώρας. ὁ δὲ Ἀλεξανδρείας δέδωκε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων ἑαυτοῦ θρόνῳ μητροπόλεων τὴν Βόστραν τῆς Ἀραβίας καὶ τὴν Πέτρας καὶ ἐπισκοπὰς ἔξι, τὴν Γάζαν, τὴν Ἀσκαλωνος, τὴν Ἐλευθερούπολιν, τὴν Φαράν, τὴν Αἴλιας καὶ τὸ Σινᾶ ὅρος· ἡσφαλίσαντο δὲ τὸν θρόνον τοῦ Σινᾶ ὅρους, ἵνα μηδεὶς καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐποίησαν σύνορον ἕως τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης· καὶ ταῦτα μὲν ή νεαρά. ἐν δὲ τῷ τακτικῷ ἔχει οὖτας· „ο τοῦ Σινᾶ ὅρους οὖτός ἔστιν ἥγούμενος καὶ ἐπίσκοπος“· ἐκ δὴ τούτων καὶ τῶν τοιούτων ἐπισκοπῆς ἀναφαινομένης τῆς κατὰ τὸ Σίναιον ὅρος βασιλικῆς καὶ θείας μονῆς πρὸ χρόνων οὐκ ὀλίγων τινὲς τῶν τότε ἐνασκουμένων ἐν τῇ θείᾳ μονῇ ταύτῃ οὐκ οἶδ' ὅπως κινηθέντες ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις, παραιτησάμενοι τὸ ἔχειν ἐπίσκοπον καὶ δῆλως κατὰ τὴν ἀρχαίαν στοιχεῖν ὑποτύπωσιν, βουλήν κακίστην καὶ παρὰ νόμους ἐκύρωσαν ἐν αὐτοῖς, ἵνα δηλονότι μηκέτι χειροτονήται ἐν τῷ μοναστηρίῳ τούτῳ ἐπίσκοπος· τούτου δὲ γενομένου πλήρη τὰ πράγματα συγχύσεως γέγονε, καὶ πατρι-

αρχικὰ προέβησαν γράμματα, ἄλλοις παρὰ τὸ πρέπον καὶ δίκαιον τὴν ἔξουσίαν τε καὶ διοίκησιν χορηγοῦντα τοῦ αὐτοῦ θείου μοναστηρίου· ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρότερον καὶ ἔως οὗ ἀφανῆς ἦν τῇ ἀνωτέρῳ φημεῖσα νεαρά, τοῦ δὲ ἀοιδίμου ἐκείνου πατριάρχου καὶ Διονυσίου τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον διέποντας, δ ἀγιώτατος πατριάρχης Τεροσσόλυμων καὶ Γερμανός, σωματικῶς ὥδε ἐν Κωνσταντίνου παραγενόμενος καὶ ἐντυχὼν νομίμω βασιλικῷ παλαιῷ [κώδικι], πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὴν φημεῖσαν νεαρὰν ἔχοντι γεγραμμένην, τὰ μὲν οὖτας ἔχοντα τῆς ἐπαργύριας αὐτοῦ πάσης δρια, ἐζήτησεν ἐπιβεβαιωθῆναι παρὰ τῆς τότε ἐνδημούσῃς μεγαλγῆς τῶν ἀρχιερέων συνόδου. καὶ τοῦ σκοποῦ οὐ διῆμαρτεν, ὥσπερ τὸ δοθὲν αὐτῷ τότε συνοδικὸν γράμμα δηλοποιεῖ, διότι τῇ μετριότητι τοῦ ἡμῶν ἀρτίως ἀνέγνω καὶ ἐθεάσατο. οὐδὲν δὲ ίδίως περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς θείας ταύτης καὶ βασιλικῆς μονῆς καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ διεβλοντος εἶναι ἐπισκόπου καὶ τῶν ἄλλων, δσα συντείνουσι εἰς σύστασιν καὶ διαμονὴν ταύτην ἐζήτηθη τῇ ἐλαχήθῃ τῷ τότε συνοδικῷ, διὸ καὶ ἔτι μέχρι τοῦ νῦν ἀμφίβολα ἦσαν τὰ περὶ τούτου, μὴ φαινομένων τῶν εἰρημένων γραμμάτων καὶ νεαρῶν, καὶ ἔχαστος τῶν πατριαρχῶν ἐζήτει καὶ ἦθελεν ἔξουσιάς εἰναι καὶ διοικεῖν. ἐν αὐτῇ τῇ θείᾳ μονῇ ἀγευ ἐπισκόπου μενούσης. ἐπεὶ δὲ τῆς τοῦ ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς ἀρτὶ προκαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ καὶ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων μητροπόλιτῶν καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, παραστάντες οἱ ἐπὶ τούτῳ ἀπεστάλέντες παρὰ τῆς θείας ταύτης μονῆς, δ τε δσιώτατος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς [πατήρ] καὶ ὁ ἐν μονασχοῖς δσιώτατος Μωϋσῆς ἡρξαντο δικαιολογεῖσθαι καὶ ἀναφέρειν τὰ κατὰ τὴν μονὴν δίκαια, δίκαιον ἐφάνη καὶ εὐλογον καὶ θεάρεστον, ἵνα τῇ παλαιὰ αὐτη βασιλικὴ νεαρά, τῇ τοῦ εὑρέθη καὶ ἀνεγνώσθη ἐνώπιον τοῦ, ὑπάρχῃ βεβαία καὶ ἀμετάτρεπτος, ἔως οὗ δ τῇλιος ἐφορᾶ, καὶ προτιμᾶται τῶν ἄλλων ἀπάντων γραμμάτων τῶν μεταγενεστέρων παρὰ μηδὲν καταλυμένη τὸ σύνολον. δ γὰρ ἐπταχαιδέκατος κανὼν τῆς ἀγίας οἰκουμενικῆς δ' συνόδου πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ ταῦτα φησιν „ώς δέον ἐστὶ καὶ τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν τε καὶ πραγμάτων τάξιν τοῖς βασιλικοῖς τύποις ἀκολουθεῖν“. καὶ μετ' ἐλίγον πάλιν „ἔξεστι γὰρ τῷ βασιλεῖ περὶ ἐνοριῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάπτεσθαι καὶ προνόμια τινῶν ἀφαιρεῖσθαι καὶ ἐπισκοπὰς αὐθις εἰς μητροπόλεις τιμᾶν καὶ τῆγουμένους προχειρίζεσθαι καὶ ἔτερά τινα τοιαῦτα ποιεῖν“. ἐπειτα κατὰ τὴν δοθεῖσαν τότε βασιλικὴν καὶ συνοδικὴν ἔξουσίαν καὶ διατύπωσιν ἐπισκοπὴ εἴη καὶ διαμένη τὸ κατὸ τὸ Σίναιον δρός σεπτὸν μοναστήριον τὸ ἐπ' δνόματι τιμώμενον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ ἔχῃ διηγεῖται καὶ ἀμεταθέτως τὸν αὐτὸν τῆγουμένον καὶ ἐπισκοπὸν, ὡς ἐν τῷ ταχτικῷ εἰρηται, διότις λέξειν ἀνωτέρω ἐστιμειώσαμεν, ὡς διν αἴ τε βασιλικαὶ καὶ συνδικαὶ διατάξεις μένωσιν

ἀπαράθραιστοι, καὶ τὸ αὐτὸν θεῖον μοναστήριον παρὰ τοῦ γνησίου ἐπισκόπου αὐτοῦ καὶ ἡγεμένου οἰκονομῆται καὶ διεξάγηται, γνησίως δηλονότι καὶ ἐλευθέρως, καὶ μηδεὶς ἀλλως τῶν ἀπάντων ἀρχιερεὺς τολμᾶς παρ' ἐνορίας χειροτογεῖν ἐν αὐτῷ σωζομένου καὶ μένοντος τοῦ καθολικοῦ ἐπισκόπου Σινᾶ· καὶ ὡς ἀληθῶς ἐμάθομεν παρὰ τῶν κανόνων, δπόσοι οἱ παρ' ἐνορίας χειροτονοῦντες παιδεύονται, καὶ πρῶτον δ λε' τῶν ἀγίων ἀποστόλων κανὼν οὗτος φησίν· „ἐπίσκοπον μὴ τολμᾶν ἔξω τῶν αὐτοῦ δρῶν χειροτονίας ποιεῖσθα: ἐν ταῖς μὴ ὑποκειμέναις αὐτῷ πόλεσι καὶ χώραις. εἰ δέ τις τοῦτο πεποιηκὼς ἐλεγχθείη παρὰ γνώμης τῶν αὐτὰς κατεχόντων, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ οὓς ἔχειρατόνησεν. ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ τῷ μητροπολίτῃ ἔξεστιν εἰς ἐνορίας τινὸς τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων ἀνιέναι καὶ ἵεραρχικόν τι τελεῖν γνώμης ἀνευ τοῦ ἐπισκόπου.“ δμοίως δὲ καὶ δ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου ιγ' καὶ κβ' κανὼν τὰ αὐτὰ τούτοις διαλαμβάνει, ὃν οὕτως ἔχόντων δικαιον τοὺς πάντας φυλάττεσθαι, ὥστε μὴ ὑποδίκους γενέσθαι ταῖς συνοδικαῖς ἔκείνων πρώταις ἀραις καὶ τῇ καταδίκῃ τῶν ῥηθέντων κανόνων· καὶ γὰρ ἡμεῖς ταῦτα ἀκριβῶς καταμαθόντες τὰ γῦν, πάντα τὰ ἄλλα ἀφέμενοι τὰ καιρικῶς οἰκονομηθέντα τὸ παρὸν συνοδικὸν γράμμα τῇδη παρέχομεν, δι' οὖς γράφουσι συνοδικῶς διορίζεται καὶ ἐντέλλεται, ἵνα κατὰ τὴν ἀρχαίαν ταύτην βασιλικὴν καὶ συνοδικὴν διατύπωσιν τὴν ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν ἐν τῇ θείᾳ μονῇ ταύτῃ δ αὐτὸς ἡγούμενος καὶ ἐπίσκοπος, ἔως οὐδὲ δ ἥλιος ἐφορᾶ, γνησίως καὶ ἐνοριακῶς ἀρχιερατεύη καὶ διακρίνη καὶ οἰκονομῆι καὶ πάντα ποιῆι εἰς σύστασιν τῆς μονῆς, ἕπειτα κατὰ τὴν δοθεῖσαν τῇ μονῇ ταύτῃ βασιλικὴν ἀσφάλειαν ὑπάρχῃ τὸ μοναστήριον τοῦτο ἐλεύθερον, ἀδούλωτον καὶ ἀκαταπάτητον ἐκ παντὸς προσώπου, μόνον ἔχον κατὰ καιροὺς τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον καὶ ἡγούμενον, ὡς ἀνωτέρω πολλάκις εἰρήκαμεν, δστις ἐπίσκοπος, ἵνα γνήσιος εἴη τοῦ μοναστηρίου ἀνθρωπος καὶ μὴ ἐντὸς καθεξόμενος ἔξω βλέπῃ καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀντὶ συστάσεως ἀφορᾶ τῆς μονῆς, ἐκλέγεσθαι δφείλει παρὰ τῆς κοινότητος πάσης τῶν προκρίτων τοῦ μοναστηρίου γερόντων, εἴθ' οὕτως κανονικῶς καὶ ἀδωροδοκήτως παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων τὴν χειροτονίαν δέχεσθαι, δτε καὶ τῆς ταύτης ἐπισκοπῆς ἐντὸς τῶν δρίων τοῦ Ἱεροσολύμων οὕσης. τούτων οὖν οὕτως εἰρημένων κατὰ τὸ πρέπον καὶ δικαιον καὶ ἐπισκόπου γνησίου δφείλοντος εἶναι ἐν αὐτῷ διηγεῖται, εἰκότως ἀρα παραβάτης καὶ τῷ παρ' ἐνορίας ὑπόδικος ἔσται ἐγκλήματι, δποίου ἀν εἴη καταλόγου δ τολμήσων χειροτονίαν ποιεῖν ἐν αὐτῷ, γνησίου παρόντος ἀρχιερέως καὶ διακρίνειν καὶ ἔξουσιάζειν καὶ ἀρχειν, δπερ ἵνα μὴ συμβῇ τινι καὶ ὑπεύθυνος τῷ τε θεῷ καὶ τοῖς κανόσι εἴη δ τοῦτο δρᾶσαι τολμήσας, ἔκαστος μενέτω ἐν ᾧ ἐτάχθη καταστάσει καὶ μὴ ἀπτέσθω τοῦ μοναστηρίου τὸ σύνολον. καὶ γὰρ τὸ μοναστήριον τοῦτο ἐλεύθερόν ἐστι

καὶ ἐπίσκοπον ἔχειν διφεῖλει ἀεὶ καὶ διοικητὴν, ὡς εἰρήκαμεν· ταῦτα δὲ λέγοντες συνεπικούσθαι καὶ τοῦτο βουλόμεθα, διτὶ δοσα κατά τινα οἰκονομίαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἐγένοντο γράμματα, ταῦτα φανείσης τῇδη τῆς ἀληθοῦς ἀποδείξεως τῶν γραμμάτων δικαίως ἀργεῖν διφεῖλουσιν, ὥστε μηδένα τῶν στηρίζομένων ἐν τούτοις ἰσχύειν εἰς τὸ ἔξης ἐναντιοῦσθαι τὴν ἀνατρέπειν δλως τὴν καθολικὴν ταύτην καὶ βεβαίαν βασιλικὴν διάγνωσιν ἐν τῷ ἀθέλειν αὐθις ἐξουσιάζειν ἐν αὐτῇ. ὁ γοῦν ταῦτα ἀνατρέψαι βουληθησόμενος, οἵς οἶσμαι καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχικῶν ἀπαραιτήτως συναινέσειν, ἀρά καὶ ἀναθέματι ὑποκείσεται κατὰ τὸν κανόνα τὸν οὕτωσὶ διαγορεύοντα· „τοὺς παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων ἐκτεθέντας κανόνας ἐν γνώσει παραβαίνοντας καὶ μὴ ὡς ἄνωθεν κατενεγθέντας θείους χρηματούς ἐν τιμῇ καὶ εὐλαβείᾳ ἔχοντας, τούτους τὴν ἀγία τετάρτην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδος καὶ τὴν ἐβδόμην ἀναθέματι καθυποβάλλουσιν“. ἐπὶ τούτῳ γάρ καὶ τὸ παρὸν γράμμα συνοδικῶς ἐγεγόνει καὶ ἐπεδόθη τῇ θείᾳ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ Σιναίου ὅρους τῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τιμωμένη καὶ τῷ κατὰ καιροὺς αὐτῆς ἐπισκόπῳ σὺν τοῖς ἐκεῖ θεοφιλῶς ἐνασκουμένοις τιμίοις ἀδελφοῖς εἰς μόνιμον καὶ διηγεῖται τῇδη ἀσφαλειαν ἐν ἔτει ,αεπγ'¹⁾ κατὰ μῆνα Ιούλιον.

† Τερεμίας, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ιωακείμ, ἐλέω θεοῦ πατριάρχης τῆς μεγάλης θεουπόλεως
Αντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς †.

† Γερμανός, ἐλέω θεοῦ πατριάρχης τῆς ἀγίας πόλεως Ιερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης †.

† Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Τιμόθεος †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Ἐφέσου Αθανάσιος †.

† Νικαίας Κύριλλος †.

† Ταπεινὸς Συμεὼν ἐπίσκοπος Παναγίας †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Ἡρακλείας Γεράσιμος †.

† Γρηγορίος Προύσης †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Νικομηδείας Σισύννιος †.

† Περιθεωρίου Γρηγόριος †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Τραπεζούντος Ἀνθίμος †.

† Επίσκοπος Λαζίας Ἀνθίμος †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Σερρῶν †.

¹⁾ In editione legitur: ,αεπγ'.

- † Μητροπολίτης Βοδονίτζας †.
- † Ταπεινὸς μητροπολίτης καὶ ἔξαρχος πάσης Ἀσίας . . . †.
- † Ταπεινὸς μητροπολίτης Δανιὴλ Πισιδίας †.
- † Ταπεινὸς μητροπολίτης . . . Δωρόθεος †.
- † Παλαιῶν Πατρῶν Μεθύδιος †.
- † Ἰωάσαφ ταπεινὸς †.
- † Τραϊανουπόλεως Ἰωάσαφ †.
- † Λαχεδαιμονίας Θεοδόσιος †.
- † Ταπεινὸς μητροπολίτης Αἶνου Ματθαῖος †.
- † Ταπεινὸς ἐπίσκοπος Αἰμαθούντων Γερμανός †.
- † Κερκύρας Θεοδόσιος †.
- † Ταπεινὸς μητροπολίτης Τρικάλου †.
- † Μέγας οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Ἀναστάσιος ἵερεύς †.
- † Μέγας λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Ἱέραξ †.
- † Μέγας σακελλάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Μέγας σκευοφύλακτος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Μέγας χαρτοφύλακτος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Μέγας ἐκκλησιάρχης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Μέγας πρωτοσύγκελλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Λυγερὸς ὁ μέγας ἡγέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Πρωτέανδρος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Ἐρήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Γαιρᾶς †.
- † Νομοφύλακτος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Ἀνδρέας ὁ λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Γεώργιος ὁ δικαιοφύλακτος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Θεοδόσιος ὁ πρωτογονοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
- † Διονύσιος ἀρχιδιάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

Exstat in libro: Περιγραφὴ ἱερὰς ἀπογουμένη συντέμως καὶ περὶ ληπτικῶς τὰ . . . ἐπιστημότερα τοῦ ἀγίου καὶ θεοβαδίστου ὅρους Σινᾶ παρὰ Ἱερεμίᾳ ἀρχιμανδρίτου Σιναῖτου τοῦ ἐκ Κυδωνίας τῆς Κρήτης. Venetiis. 1768. p. 50.

XI.

Privilegia Theodoro Scutariotae concessa.

I. [6778—1270], mense maio, ind. XIII.

Imperator Michael Palaeologus diacono Theodoro Scutariotae confert dignitatem dicaeophylacis.

Ορισμὸς τοῦ βασιλέως [Μιχαὴλ Δούκα Ἀγγέλου] Κομνηνοῦ [τοῦ Παλατιολόγου] πρὸς [Θεόδωρον] τὸν Σκουταριώτην γεγονότα [μητροπόλιτην] Κυζίκου. ὄρισμὸς προσκυνητὸς τοῦ κραταιοῦ καὶ θεοστεφοῦς ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, δτε με τῷ τοῦ δικαιοφύλακος ἐτίμησεν ἀξιώματι.

† Μιμεῖται καὶ Μωάτην ἐκείνον ἡ βασιλεία μου τὸν δημιχγωγόν, καὶ πρὸς τὸν τῆς νομοθεσίας ἐκείνου ζῆλον ώς ἐφικτὸν ἀπευθύνεται· ώς γὰρ ἐκείνος τὸν δακτύλῳ Θεοῦ γραφέντα νόμον ἐγχειρισθεὶς διὰ τοῦ Ἀαρὼν, σεμνυνομένου τὸ τηνικαῦτα τῷ ἵερατικῷ ἀξιώματι, τῷ ἱεραρχλιτικῷ λαῷ διεπόρθμευε, κατὰ ταῦτα καὶ ἡ βασιλεία μου τὸ παντὸς τιμώμενον τῆς βασιλείας χρῆμα λαβούσα παρὰ Θεοῦ, τὴν ἔννομον ἀρχὴν οἱ πᾶλαι ὥρισαντο, κάντεῦθεν οὖσα νόμος ἔμψυχος ἀτεγγῶς, ώς καὶ τὸ δόξαν ταύτη καθάπερ νόμον γραπτὸν καὶ λέγεσθαι καὶ πιστεύεσθαι, τὸν ἐντιμότατον ἐν πατριαρχικοῖς ἀρχουσιν ἐπὶ τῶν δεήσεων κύρ Θεόδωρου διάκονον τῶν Σκουταριώτην ἄνδρα εύροῦσα κατὰ τὴν παλαιμηφορουμένην θεῷ καρδίαν αὐτῆς, καὶ πρὸς ταῖς ἀλλαῖς λογικαῖς ἐπιστήμαις καὶ τοὺς λόγους ἀκριβῶς μελετήσαντα, καὶ τῷ ἵερῷ καὶ θείῳ καταλόγῳ ἐμπρέπουτα, τῇ τοῦ δικαιοφύλακος ἀξίᾳ τιμᾶν· γρεῶν γὰρ τὸν ἔκ τε θείων καὶ ἀποστολικῶν κανόνων, ἔκ τε τῶν νόμων, οὓς σοφοὶ ἄνδρες ἐξέθεντο, γνῶσιν εἰς τὰ μάλιστα συλλεξάμενον καὶ τῷ δικαιοφύλακικῷ ἐνσεμγύγεσθαι: ἀξιώματι. Ζθεν καὶ διορίζεται ἡ βασιλεία μου διὰ τῆς παρούστης αὐτῆς προστάξεως, διενεργεῖσθαι παρὰ τοῦ διαληφθέντος ἐντιμοτάτου ἐν πατριαρχικοῖς ἀρχουσιν ἐπὶ τῶν δεήσεων κύρ Θεοδώρου διακόνου τοῦ Σκουταριώτου τὸ δικαιοφύλακικὸν διφύλακιον, μετὰ πάντων τῶν ἀπογενεμημένων αὐτῷ δικαιίων καὶ καθὼς ἐνεργεῖτο καὶ παρὰ τῶν πᾶλαι κεκτημένον αὐτό, καὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης μετέχειν τούτον τιμῆς τε καὶ τάξεως, ἐγ τε καθέδραις,

στάσεοι καὶ πᾶσιν ἄλλοις, καὶ ἐν τῷ εὐχεῖ κλήρῳ τῆς βασιλείας μου, πάσας τε τὰς ἀνέκαθεν προσαρμοθείσας τῷ τοιούτῳ ὁφφικίῳ χρίσεις διεξάγειν καὶ περατοῦν. ἐπὶ τούτῳ γάρ ἐγεγόνει καὶ ἡ παροῦσα τῆς βασιλείας μου πρόσταξις δι' ἀσφάλειαν τ.

† Εἶχε τό· μηνὶ ματίῳ ἴνδικτιῶνος ιγ' διὰ τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρός τ.

II. [6778—1270], mense maio, ind. XIII.

Imperator Michaël Palaeologus scribit patriarchae Joseph̄, ut promoteat diaconum Theodorum Scutariotam ad altiorem dignitatem ecclesiasticam.

"Ἐπερον πρόσταγμα σεπτὸν τοῦ κοσμοποθήτου κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἥμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, δι' οὗ μοι καὶ τόπος ἀπεδόθη καὶ τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ ἀνάλογος, εἰ καὶ διὰ τὰ τινῶν ἀπρεπῆ σκάνδαλα καὶ τὴν ἐν τῷ γιρῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων ἀφιλον στάσιν ἀπέκλινα, τὴν εἰρήνην αἱρετισάμενος· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ σακελλίου ἐσφραγίσθην, καὶ τὸν τόπον τοῦ σακελλίου ἀπέλαβον.

† Ἀγιώτατέ μου δέσποτα καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρκα· οἶδεν ἡ ἀγιωσύνη σου, ὡς ἀνεδέξατο ἡ βασιλεία μου τὸν τιμιώτατον δικαιοφύλακα κυρί Θεόδωρον τὸν Σκουταριώτην, καὶ οἵας καὶ ὅσης¹⁾ αὐτὸν ἀξιοῦ προσκαθείσας καὶ οἰκειώσεως, τῆς τε περὶ τὰ θεῖα γνώσεως ἀντοῦ χάριν, καὶ τῆς περὶ τὰ πράγματα προσούσης τούτῳ εἰδημοσύνης καὶ ἀρετῆς. ἐπεὶ οὖν οὗτως αὐτὸν ἀνεδέξατο καὶ οὗτως ἔχει τοῦτον ἡ βασιλεία μου καὶ τοιούτῳ ἀξιώματι κατεκόσμησεν, οὐ δέον πάντως τὸ μὴ καὶ παρὰ τῆς ἀγιωσύνης σου καὶ τῆς τῶν συγκλητικῶν [ἀρχόντων] αὐτὸν ἀναλόγως μετέχειν τιμῆς τε καὶ τάξεως ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὁφφικίῳ καὶ τοῖς καθέδραις καὶ στάσεοι· χρεών γάρ τὸν, διὸ ἡ βασιλεία μου κατὰ λόγον τιμῆς, καὶ παρὰ τῆς ἀγιωσύνης σου κατ' ἵσον τιμᾶσθαι καὶ τὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ τῇ συγκλήτῳ τίμιον καὶ παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ σου καὶ τῷ κλήρῳ τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τιμῆς καταξιοῦσθαι τῆς χρείττονος· εἴ περ ἐπιστημονάρχης, σὺν θεῷ φάναι, τῆς ἐκκλησίας σου ἡ βασιλεία μου καὶ κατὰ χρίσιν οἰκονομεῖ τοὺς λόγους αὐτῆς· πρὸς τύπον δὲ τῶν βασιλικῶν καὶ τὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁφφικίων παρὰ τῶν ἀοιδίμων καὶ φιλευσεβῶν βασιλέων ἐτάχθησαν, καθὼς καὶ τῷ θείῳ ἰδεῖ τοῦ πρώτου τῶν Χριστιανῶν βασιλέως, μεγάλου καὶ ἀγίου Κωνσταντίνου, ὃ

¹⁾ πόσης Ζ.

πρὸς τὸν μακάριον ἐξέθετο Σίλβεστρον, οὐκ ἀσαφῶς, ἀλλ' ἀριστα τεθέσπισται, ἐφ' ὃ καὶ ὁφεῖλον τῷ πρωτοτύπῳ ἐπακολουθεῖν τὰ πρὸς μίμησιν. διά τοι τοῦτο καὶ οἰκονομήσαιτο ἡ ἀγιωσύνη σου ἔχειν ἀπὸ τοῦ νῦν τὸν τοιοῦτον δικαιοφύλακα καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ὁφφίκιον τῶν προβαθμίων καὶ ὑψηλῶν καὶ ὡς τῷ κλήρῳ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας καταλεγόμενον ιστασθαι καὶ προκόπτειν μετὰ τὸν νῦν τιμιώτατον πρωτέκδικον τὸν Γερμιστόν, οὐκαν καὶ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐξωκατακοίλων ἀπό γε τῆς σήμερον γνωριζόμενον, ἀτοπον γάρ τὸν ἐν καθεδραῖς ταῖς μεῖζοις καὶ προβαθμιαῖτέραις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀγιοσοφιτῶν ἀρχόντων ὡς τὸ εἰκὸς συντιμώμενον, μὴ καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ στάσει καὶ προκόπῃ τὸν προσήκοντα τόπον ἔχειν καὶ τοῖς ἐξωκατακοίλοις συνίστασθαι καὶ τῆς αὐτῆς συμμετέχειν τούτων τιμῆς τε καὶ προκοπῆς. ἡ μὲν οὖν βασιλεία μου ἦδη τὰ περὶ τούτου προεδρήλωσε τῇ ἀγιωσύνῃ σου, ἥ καὶ ἔργον ἔσται, πρὸς ἔργον ἀγαγεῖν καὶ πληρῶσαι τὸ τοιοῦτον τῆς βασιλείας μου θέλημα, ὡς θεάρεστόν τε καὶ δίκαιον· ἐπὶ τούτῳ γάρ καὶ τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου ἀπελύθη, ὁφεῖλον ἀντιστραφῆγαι τῷ τιμιωτάτῳ δικαιοφύλακι κύρῳ Θεοδώρῳ διακόνῳ τῷ Σκουταριώτῃ δι' ἀσφάλειαν †.

† Μηνὶ ματίῳ ἴνδικτιῶνος ιγ' †.

III. Inter 1275—1282.

Imperator Michaēl Palaeologus condecorat metropolitam Cyzici, Theodorum Scutariotam, hypertimi dignitate.

Πρόσταγμα πρὸς τὸν Κυζίκου μητροπολίτην.

† Ἡ βασιλεία μου πρὸς τὴν πρώην εὔκλειαν πρὸς τὰς χρυσᾶς ἐκείνας ἔννας καὶ εὐημερίας τὰς τε πόλεις καὶ χώρας καὶ τὰς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐπαναγγεῖν ἐθέλουσα καὶ ἀναβιοῦν τὰ τῷ μακρῷ χρόνῳ γηράσαντα, καὶ εἰς ζῆλον τῶν προβεβασιλευκότων τῆς Ἀρμανίας ἀγαθῶν βασιλέων καὶ μεγαλουργῶν ἀνατρέγουσα, καὶ τὰ ἐκείνων ἔργα μεγαλουργὰ ἀμά τε καὶ θεῖα καὶ ἔνσεμνα ἐπειγομένη ἀναγνοῦν καὶ τὰ ἀπογενεμημένα ἀνέκαθεν τοῖς ἀρχιερεῦσι τῆς λαμπρᾶς τῆς Κυζίκου πόλεως ἐπίσημα τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Κυζίκου ἐχαρίσατο, τὸ κεκτῆσθαι τοῦτον δηλούστι τὸ ἐμπρέπον ὑπέρτιμον τοῖς θεοπεσίαις ἀρχιερεῦσι τε καὶ [μητροπολίταις] ἀξίωμα, καὶ τὸ σάνκχον καὶ πολυσταύριον ἐν ταῖς θείαις μυσταγωγίαις τοῦτον ἀμπίσγεσθαι καὶ λαμπαδοῦγον πρωτοέχειν αὐτοῦ ἀνὰ πᾶσαν τὴν αὐτῆς ἐνορίαν. ἐφ' ὃ καὶ διορίζεται ἡ βασιλεία μου, ὑπέρτιμον λέγεσθαι καὶ ὄντα μάζεοθαι τὸν διαληρυθέντα

μητροπολίτην Κυζίκου, καὶ πᾶν τὸ ἀνέκαθεν προσαρμόσαν τῷ τοιούτῳ ἀξιώματι σέμνωμα ἔχειν κατὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ συνήθειαν, ἐνδιδύσκεσθαι δὲ τοῦτον καὶ σάκκον καὶ πολυσταύριον ἐν ταῖς θείαις καὶ Ἱεραῖς μασταγωγίαις καὶ λαμπάδα φαίνουσαν ἔμπροσθεν τούτου προάγεσθαι [ἐν] πᾶσαν τὴν ἐνορίαν· φῶς γάρ εἶναι τοῦ κόσμου τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Χριστὸς ἀπεφήνατο, φαίνει δὲ καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ, ὁ τὴγαπημένος αὐτῷ φῆσι μαθητῆς. κατὰ τοὺς κυριακοὺς σὺν μαθητὰς καὶ τοὺς ὑπὸ τὴν ὑπήκοον τῆς βασιλείας μου πᾶσαν γῆν ἀρχιερεῖς πεφωτισμένους εἶναι θέλουσα καὶ ἐν τῷ σκότει τοῦ βίου τούτου παμφαίστατα διὰ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν φαίνειν βουλομένη, (ώς ἀπὸ μιᾶς γάρ τιγος σύρανομήκους κλίμακος τῶν ὑπηρετῶν τοῦ λόγου καὶ μαθητῶν τὸ μέγα τῆς ἀρχιερωσύνης χρῆμα καὶ πρᾶγμα καὶ εἰς αὐτοὺς καταβέβηκεν), εἰκότως καὶ φῶς τοῦ Ἱερωτάτου αὐτοῦ μητροπολίτου Κυζίκου προπορεύεσθαι κακρικε, καὶ τὰ ἄλλα δὲ ἐπίσημα αὐτῷ ἐδωρήσατο διὰ τῆς παρούσης αὐτῆς προστάτεως, ἥπις καὶ γεγονούια ἐπεδόθη αὐτῷ, διεβλουσα ἐγκαταστρωθῆγαι¹⁾ καὶ τοῖς τοῦ Ἱεροῦ χαρτοφύλακος χαρτίοις τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Εἶχε τό· μηνὶ . . . καὶ ἵνδικτιῶνι . . . δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς [καὶ θείας] χειρός †.

E codice manuscripto Gerasimi archiepiscopi edid. Rhalles et Potles, Coll. can. V. p. 326. Zachariae, Jus graeco-romanum, III. p. 590 et 598.

¹⁾ ἐπιγνωσθῆναι Z.

XII.

Acta varia.

I. 6472—964, mense augusto, ind. IX.

Patriarcha Polyeuctus declarat monasterium Sanctae Mariae dictum Philosophi situm prope Demetrianam esse stauropegium.

Κύριλλος, ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ἔσον ἀπαραλλάκτως τοῦ Ἰου τοῦ πρωτούπου πατριαρχικοῦ παλαιγενοῦς σιχιλιώδους γράμματος, ἐκβληθὲν παρὰ τοῦ παλαιοῦ καὶ ἀρχαίου χώδικος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, δραθέντος παρά τε τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῆς ὑπερτελεστάτης ἱερᾶς τῶν ἀρχιερέων συνόδου, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ποθεινοτάτων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τῶν καὶ κάτωθεν ὑπογραψόντων.

† Πολύευκτος, ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Καὶ λιμένων μὲν κατασκευαὶ τοῖς ἐκ πελάγους χειμαζομένοις, οἷκιῶν τε καταστάσεις πρόξενοι ὑποδοχῆς, τἄλλα τε, δσα τοῖς ἀνθρώποις ἐπινενόηται πρὸς ἐπικουρίαν τῶν ἐνχλούντων, πρᾶγμα τοῦτο λυσιτελὲς καὶ πολλὴν ὥφελειαν ἔμποιοῦν τοῖς περὶ ταῦτα ἐσπουδαχόσιν· ἀλλ' οὕπω πάντα ταῦτα τοσοῦτον ἐπωφελεῖ, δσον Ἱερῶν οἶκων οἰκοδομαὶ καὶ προσόδων χορηγίᾳ πρὸς τοῦτο τὴν διαμονὴν αὐτῶν διασώζουσα. τὰ μὲν γὰρ καν̄ τινα παρέχωνται τὴν ὥφελειαν, ἀλλὰ περὶ τὸ σῶμα, καὶ μόνον τούτου ἡ θεραπεία, ἡ δέ γε τῶν Ἱερῶν σύστασις καὶ ἀμφοτέροις τὴν ἐπικουρίαν ἐπάγει· φυχὰς γὰρ οἰκεῖοι τῷ Θεῷ διὰ πράξεως τε καὶ θεωρίας, ὃν ἐκάτερα τῷ μονῆρει βίῳ κάλλιστα κατορθοῦνται ἐκ τῆς κοσμικῆς τῶν ἀνθρώπων ἀναγωρήσεως, καὶ τὰ τοῦ σώματος πάνυ ἐν ἀσφαλείᾳ τηρεῖ. τὴν γὰρ βιωτικὴν ἀποφυγὴν αὐτοτριχωμίαν, καὶ τῇ μονῇ προσδραμών, ἥδη γαληνιᾶ, ἐκ χειμῶνος τοῦ βίου τῷ μονῆρει βίῳ καθορμιζόμενος· τοῖς γὰρ πρὸς ταῦτα σπουδὴν ποιευμένοις συναίρεσθαι καὶ ἡμῖν τῶν ἀναγκαίων ἀν εἴη. συναίρεται δ' εἰς τοῦτο σὺ μόνον ὁ κοινωνὸς πρωτουργῶν τῇ χορηγίᾳ τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ καὶ πᾶς τις ἄλλος, διὸ ἀν δυνηθῆ τι πραγματεύσασθαι ταῖς μοναῖς. δὲ πρὸ τῶν ἄλλων ἀν εἴη, εἴ τις τὰ προσόντα ταῦταις κειμήλια ἐπ-

ασφαλῆ μένειν παρασκευάσειε, τοὺς δὲ τὸ πρότερον αὐτὰς δειμαμένους κάκεῖνα ταύταις ἀφιερώσαντας εἰς ἐγκάμιον οὐκ ἔλαττον. οἱ μὲν γάρ προστηξαν αὐτὰς τῷ θεῷ, οἱ δὲ τὴν ἀσφάλειαν τούτων ἐπραγματεύσαντο. ὅπερ οὐκ ἀλλοθέν περ γένοιτο, η̄ ἐκ χρυσοβούλλων λόγων καὶ πατριαρχικῶν σιγιλλίων, δυναμένων πολλῷ γε τῷ περιιόντι τὰς δρμάς τῶν πλεονεκτῶν ἀναστέλλειν καὶ τὴν ἔλευθερον αὐταῖς παρέχειν, ὡς τὴν πρόθεσις ἦν ἐξ ἀρχῆς τῶν αὐτὰς δειμαμένων, οὐ μήν ἀλλὰ καὶ τιμῶν πνευματικῶν ἀξιούσθαι δεῖ παρ' ἡμῶν, ἀτε τῆς πρὸς αὐτὰς τιμῆς ἐπὶ τὸν κτίτορα τούτων παραπεμπόνσης τὸν ἔπαινον, ἐξ ὧν τὴν τε προθυμίαν αὐτῶν ἔστιν ἐπαυξῆσαι καὶ ἀλλους πρὸς τὸν ὅμοιον ζῆλον διερεθίσαι. εἰς τοῦτο δὲ τείνει τὰ τοῦ σκποῦ. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ὁ οἰκεῖος τοῦ κρατίστου καὶ ἀγίου μου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος χυρίου Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, τοῦ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ποθεινοτάτου υἱοῦ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χύριος Ἰωάννης Λαμπαρδόπουλος, φιλόσοφος, πρωτοσυκρήτης, ἀτε φύσεως ὡν ἀγαθῆς καὶ πολλὴν περὶ τὰ θεῖα ποιούμενος τὴν φροντίδα, ζῆλόν τε ἀναλαβὼν ἔνθεον καὶ διάπυρον ἔρωτα, φιλοτίμῳ γρηγάμενος χειρί, ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων μονὴν ιερὰν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς μητροπόλεως Παλαιῶν Πατρῶν, κατὰ τὴν ἐνορίαν τῆς ἐπισκοπῆς Λακεδαιμονίας, πλησίον χώρας Δημηστάνης, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Μονοπόρου, ἐπ' ὄνόματι τιμωμένην τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἣν διὰ τὴν τοῦ φιλοσόφου ἐπωνυμίαν μονὴν τοῦ Φιλοσόφου ἐκάλεσαν μετὰ ταῦτα, πρὸς καταμονὴν μοναχόντων ἀνδρῶν καὶ θεῷ ἀφιερωμένων ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας ἔνεκα· ναὸν τε παρακείμενον καὶ φιλότιμον κατασκεύασεν ἐν αὐτῇ καὶ κελλίων οἰκοδομάς καὶ ἀλλα τινὰς ἐργασάμενος πρὸς θεραπείαν καὶ ἀνάπτασιν τῶν εύρισκομένων ἐν αὐτῇ ψυχῶν, ἕτι δὲ καὶ ιερὰ κειμήλια καὶ προσεγέζεις, τὰς μὲν ἴδιοποιήσας, τὰς δὲ καὶ μετὰ ταῦτα μέλλων προστηλῶσαι ἐν αὐτῇ· τῇδε τὰ νῦν, ἵνα καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος τύχῃ σιγγιλλωθεὶς γράμματος ἐπὶ τῷ καθιερωθῆναι μὲν ἐπὶ πατριαρχικῷ σταυροπηγίῳ, εὑρίσκεσθαι δὲ καὶ εἰς τὸ ἔδη τῆς [τῆς] πατριαρχείας¹⁾ περιωπὴν ἀκαταδούλωτόν τε καὶ ἀκαταπάτητον ὑπό τε τοῦ κατὰ καιροὺς εύρισκομένου ἐκεῖσε μητροπολίτου Παλαιῶν Ηατρῶν καὶ τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ Λακεδαιμονίας, ὡς μηδεμίαν ἐγένητων ἐν αὐτῇ ἀδειῶν ἢ ἀνάκρισιν ποίειν ἢ ἀπαιτεῖν παρ' αὐτοῦ τὸ τυχόν. Ιδοὺ τὴν τούτου αἵτησιν προσδεξαμένη ἡ μετριότης ἡμῶν, ὡς θεοφίλη καὶ καθάπτει σκοποῦ μετέχουσαν ἀγαθοῦ, τὸ παρὸν σιγιλλωθεὶς γράμμα ἐπιγραφγεῖ τῇ αὐτῇ μονῇ, δι' αὐτὴν καὶ διορίζεται καὶ ἀποφαίνεται, ἵνα ἡ τοιαύτη θεία μονὴ τῆς Παναγίας μου τοῦ Φιλοσόφου, ἡ

¹⁾ Legendum videtur: ἐπὶ τὴν πατριαρχικὴν περιωπήν.

ἀρτίως ἀνεγερθεῖσα ἐκ βάθρων αὐτῶν παρὰ τοῦ προειρημένου ἄρχοντος Φιλοσόφου τοῦ πρωταστηρήτου, εύρισκηται ἀμα τοῖς μετοχίοις αὐτῆς ὡς ἐπὶ σταυροπηγίῳ πατρι-
αρχικῷ ἀνοικεδομηθεῖσα, ὑπὸ τὸν κατὰ καιροὺς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, καὶ μνημο-
νεύῃ τοῦ διόρθωτος αὐτοῦ, ὥστε μήτε ἀδειαγένει τὸν κατὰ καιρὸν μητροπολίτην
Παλαιῶν Πατρῶν ἢ τὸν ἐπίσκοπον αὐτοῦ Λακεδαιμονίας, μήτε ἔτερόν τινα τῶν
ἐν τῇ Πελοποννήσῳ μητροπολιτῶν μετ' ἔξουσίας Ιδίας καὶ αὐθεντίας εἰσέρχεσθαι
ἐν αὐτῇ, Ἱερατικὸν τι διαπράξασθαι ἢ ἀπατεῖν τὸ σύνολον ἀπ' αὐτῆς, ἀλλὰ καθ-
ἀπαξὲ εὑρίσκεσθαι τοὺς τοιούτους ἐκκαλυομένους, διφείλοντος μόνου τοῦ κατὰ
καιροὺς πατριαρχικοῦ ἐξάρχου κρίνειν καὶ θεωρεῖν πᾶσαν ἐμπίπτουσαν ἐκκλησι-
αστικὴν ὑπόθεσιν καὶ διορθοῦν ταῦτα κανονικῶς καὶ νομίμως καὶ ὡς φίλον θεῷ.
Οἱ δὲ ἔκεισαν συνήθως εὑρισκόμενοι φάλλοντες Ἱερεῖς ὑπάρχωσι καὶ οὗτοι ὡς πατρι-
αρχικοὶ ἐλεύθεροι καὶ ἀκαταδούλωτοι, ἕτι δὲ καὶ ἀναπαίτητοι καὶ ἀνεξέταστοι
ὑπὸ πάντων τῶν ἐν [τῇ] Πελοποννήσῳ μητροπολιτῶν, ὑπόκηγυται δὲ μόνον καὶ
αὐτοὶ τῇ ἡμῶν μετριότητι καὶ τῷ κατὰ καιροὺς πατριάρχῃ καὶ πατριαρχικῷ ἐξ-
άρχῳ, καὶ παρ' αὐτοῦ ἀνακρίνωνται καὶ ἐξετάζωνται νομίμως καὶ κανονικῶς. Τὴν
δὲ οἰκονομίαν καὶ διοίκησιν πάντων [τῶν κτημάτων] τῆς τοιαύτης μονῆς ἔχῃ μόνος
ὁ κατὰ καιρὸν ἡγούμενος, ὃστις καὶ διφείλει ἐκλέγεσθαι ἐκ μέσου τῆς ἀδελφό-
τητος καὶ ἀποκαθίστασθαι εἰς τὴν ἡγούμενίαν. πρὸς τούτοις δέ, διε χρεία χειροτο-
νίας γενήσεται αὐτοῖς, προσκαλῶνται ἔνα τινὰ τῶν ἀρχιερέων, διη ἐθέλωσιν,
σφραγίζειν καὶ χειροτονεῖν ἀναγνώστας καὶ ὑποδιακόνους καὶ πρεσβυτέρους καὶ
πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελεῖν χωρὶς τῆς τοῦ Ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως,
μηδενὸς ἐναντιουμένου περὶ τούτου ἢ ἀντιλέγοντος ἐν ἀργίᾳ καὶ ἀφορισμῷ. Ζθεν
καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δηλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν σιγγιλι-
ῶδες γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῇ διαλειφθείσῃ μονῇ τῆς Παναγίας μου τοῦ Φιλοσόφου
τῇ πατριαρχικῇ καὶ σταυροπηγιακῇ †.

† 'Ἐν ἔτει ,συοβ' μηνὶ αὐγούστῳ ινδ. θ' †.

† Πολύευκτος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† 'Ἐν ἔτει ,ζρλβ' Ιουνίῳ μηνὶ ινδ. ζ' †.

† Κύριλλος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

*Primus edidit Euthymios Kastorches in libro: Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνη ἐλλη-
νικῆς σχολῆς καὶ περὶ τῶν καθιδρυτῶν καὶ πρώτων αὐτῆς διδασκάλων. Athenia.
1847. Iterum Ludov. Ross in ephemeridibus, quibus titulus: „Hallische Literatur-
zeitung“, 1849. I. p. 811.*

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΤΡΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΤΡΟΥ

E.Y.D.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

II. 6615—1106, mense septembri, [ind. XV.].

Imperator Alexius Comnenus donat monasterio Transfigurationis in monte Sagmata Boeotiae partem Sanctae Crucis et lacum Ungriae, liberatque monachos a tributis.

† Ἀλέξιος Κομνηνὸς θεῖω ἐλέει βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων †.

† Ἐπειδήπερ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ταύτῃ τῇ υραταιᾳ καὶ θεοφυλάκτῳ βασιλευόντῃ τῶν πόλεων ἀπὸ τῆς κατὰ Βοιωτίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίας ἵκανως ἐπληροφορήθημεν, διτὶ ἐν αὐτῇ ὄρος Σαγματᾶ καλούμενον ὑπάρχει, ἐνῷ καὶ μονὴ, Ἱερὰ καὶ σεβάσμιος, πατέρων τε συλλογῇ, σὺν εὐαρίθμητος θεοπρεπῶς καὶ θεαρέστως ἀσκουμένων, εἰς τιμὴν δὲ καὶ ἐγκαίνια τῆς ἐνδέξου καὶ φρικτῆς τοῦ Σωτῆρος Μεταμορφώσεως τιμωμένη, χρείττονι γεύσει καὶ προμηθείᾳ δισκαστάντες τὴβουλήθημεν ἀναθῆματι θείω καὶ πολυτίμῳ αὐτὴν σεμνῦνται, καὶ δὴ ἐκ τοῦ ἐνυπάρχοντος τῷ ἡμετέρῳ θησαυροφυλακείῳ τιμίου ἔντλου ἀφιερώσαμεν μέρος, διπερ ὅρθιῶς τὴν τοῦ λιγανοῦ ἐπιμέτρησιν ἀποτελεῖ, ἐγκαρσίως δὲ τὴν τοῦ ἀντίχειρος, τὸ πάχος πάλιν διακτύλου ἡμίσεως, στάθμη δὲ ἐπιθέμενον τὸ τῶν δικτὼ καὶ ἡμίσως δραχμῶν ποσὸν ἐπαγγέλλεται, καὶ τοῦτο εἰς ἀείμνηστον ἡμῶν καὶ εἰς ἀεὶ διαιμένον μνημόσυνον, διόπερ καὶ εἰς ἀναντίρρητον τῆς ἀληθείας ἔνδειξιν χρυσούλλῳ ἡμετέρῳ καισαρικῷ ἡσφαλισάμεθα τὸ ἀνάθημα, καὶ τὴν Ἱερὰν μονὴν βασιλικὴν τιμὴν ἐνεκαλλωπίσαμεν,, καὶ τὴν λίμνην κατὰ τὴν Οὔγκριαν καιμένην τῇ μονῇ παρεδώκαμεν, τούς τε πατέρας ἀφορολογήτους ἐψηφισάμεθα. καὶ δέδοτα ἐν τῷ ἡμετέρῳ παλαιτίῳ εἰς ἔνδειξιν †.

αρς' ἐν μηνὶ σεπτεμβρίῳ.

Editum in ephemeridibus inscriptis: Εὐαγγελικὴ, σάλπιγξ, 15. mensis aprilis 1838, et a Ross et Schmeller in dissertatione: „Urkunden zur Geschichte Griechenlands im Mittelalter“. Abhandlungen der philos. philol. Cl. der k. bayerischen Akademie der Wissenschaften. 1837. Bd. II., p. 155. Diploma spurium. Vide observationes in fine voluminis.

III. 6797—1289, mense martio, ind. II.

Imperator Andronicus II. confirmat possessiones monasterii Sanctae Mariae Eleusae dicti Lycusadis prope Phanarium.

† Οὐδὲν τῆς ἀληθείας ἐπικρατέστερον καὶ οὐδὲν τῆς κατ' αὐτὴν ἐπιγγώσεως ἀνθρώποις ἐπαινετώτερον· οἱ γὰρ ἐφ' ἐκάστῳ τῶν πραγμάτων τοῦ ὅντος κατ' ἀλη-

Θειαν γινόμενοι ἐπιγνώμονες τὸ καλὸν ἀν πάντως ἐπὶ πᾶσι προέλοιντο καὶ οὐδέποτ' ἀν ἐκπέσαιεν τοῦ συμφέροντος· ἀλλὰ κανένας ἑαυτοῖς προσπορίσασθαι τι δέῃ τῶν ὥφελούντων, κανένας ἔτεροις οἵς τι προμηθείας οὗτοι μεταδιδόνται σκουδάζουσι, τοῦ μετριβοῦς ὑπάρχει τοιούτου κατευστοχεῖν. τοῦτο τοῖς συνετωτέροις τῶν ἀνθρώπων ἐν οἰστερῷ ποιῶσι παρακολουθεῖν εἰωθὸς οὐκ ἡττον. ἔστι διαγνῶναι καὶ τῆς τὴν παροῦσαν εἰσενεγκαμένης αἴτησιν ταῖς πράξεσι παρεκόμενον, τῆς μιᾶς δὴ ταύτης προσμαρτυρούσης καὶ ταῖς ἄλλαις τῶν πράξεων· τὸ γάρ προσὸν ἀπὸ θεοῦ τῇ βασιλείᾳ δικαίωμα μέγα μὲν ἐν τοῖς κατὰ γῆν γνωρίζεται ἀπασιν, οὐ μὴν διπέρα πρόδηλον αὐτῷ τὸ περίπτον, οὐκ ἐπαινετέοι παρὰ τοῦτο κριθῆσονται οἱ καὶ λογιζόμενοι τὸν ὅγκον καὶ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ τῆς διφειλῆς ἀποσώζοντες ἐν τῷ τὴν ὑποταγὴν ἀποδιδόνται καὶ ἔργοις οἷον συνεπιψηφίζεσθαι τῆς ἔξουσίας τῷ ὑπερέχοντι. τοῦτο δὴ τὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας δικαίωμα, καὶ εἰς μεῖζον μὲν τὴν διηρμένον τὰ πρότερα, ἀφούπερ πρὸς τὴν ἡμετέραν ταύτην ἀρχὴν διηρμένος αὐτὴν καὶ συστησάμενος δημιουργὸς καὶ συνοχεὺς τοῦ παντὸς ἐκεῖνο ἐνιδῶν ἴλέῳ βλέμματι εἰρηκε· „πλάτυνον τὰ σχοινίσματά σου. ἔτι ἐκπέτασον ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά· πῆξον καὶ μὴ φείσῃ τῶν αὐλαῖῶν“· καὶ μέντοι καὶ ἔξετέλεσε καὶ διηγαγεν ἐπὶ πολλαῖς, διτι κρατυνομένη καὶ αὐξομένη περιόδοις ἐτῶν καὶ τῶν χεῖρα διεδήποτε πειρασμάτων ἀντάραι κατευμεγεθοῦσα περιεγίνετο. εἴτα ἐκκαυθείσης ἀνωθεν δργῆς διὰ παιδείαν πάντως συμφέρουσα, βῆματι τὸ δὴ λεγόμενον ἐκινήθη καὶ μεταπεπτώκει πρὸς τὸ χεῖρον τὰ πράγματα καὶ ἡ ἀρχὴ ἐς τὸ βραχύτατον συνεστάλη· καὶ ἐπὶ μετρίοις δροῖς συνεληλαμένη ἐδείχνυτο· πρὸς γάρ τοι τοῖς ἄλλοις, μᾶλλον δέ γε πρὸ τῶν ἄλλων καὶ αὐτῆς ἐξεπεπτώκει τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων, ἕως δὲ παιδεύων ἄχρι τοῦ ιάσασθαι μόνον καὶ εἰς τέλος μὴ παραδιδούς, οὐδὲν οὐα πλήξῃ πλήττων, ἀλλ' οὐα πρὸς τὸ κρείττον μετάθηται, τὰ τε ἄλλα τῶν τῆς ἀρχῆς ἐξερρυπήτων καὶ αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν ἐπανεσώσατο πόλιν, καὶ ἐπὶ τὸ κρείττον αὖθις τῇ αὐτοῦ καὶ ἀρωγῇ καὶ συνάρσει, τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπανέδραμε. τότε δὴ ἐν τῇ κινήσει τῶν πραγμάτων ἐκείνη, ἡ τὰ δυσχερῆ ἐπλεόνασε, τότε πρὸς πολλοὺς πολλὰ τῶν τῆς ἀρχῆς μεταπέπτωκε, καὶ ἔτι δὴ ἐς τὸ παρὸν πόλεων τινὲς καὶ χωρῶν ἔστιν οἵς τῶν τότε κατασχόντων ὡς εἰς ίδιαζουσάν τινα τὴν δεσποτείαν κατέχονται, ἀλλ' ὑποχύπτουσι τῷ ἡμετέρῳ κράτει καὶ τὴν ὑποταγὴν δικαίως ἀσπάζονται. ἡ μέντοι τῷ περιποθῆτῷ συμπενθέρῳ τῆς βασιλείας μου, τῷ σεβαστοκράτορι ἐκείνῳ Κομνηνῷ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δούκᾳ κατὰ κόσμον χρηματίσασα σύζυγος, εἴτα τὸν μοναδικὸν ζυγὸν ὑποδῦσα Κομνηνὴ κυρὰ Ὑπομονὴ τῇ Δούκαινα, τὸ τῆς βασιλείας καλῶς ἐπεγνωκοῦτα δικαίωμα, καὶ ὡς τούτη ἔστιν ἐν βεβαίῳ τὴν τῶν προσόντων ἀποφέρεσθαι κτῆσιν, οὔτε μὴν καθ' ἓνα τῶν ἐν βίῳ, οὔτε μοναστῶν καταγγήιον, εἰ μὴ τὸ

χύρος ἐπιθείη τούτοις βασιλικὰ διατάγματα, διαπέμπεται τε πρὸς τὴν γῆμετέραν βασιλείαν, καὶ τῇ παρ' αὐτῆς συστάσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τὸ χύρος τῶν ἐνυπαρχόντων αἰτεῖται διὰ χρυσοβούλλου προσγενέσθαι τῆς βασιλείας μου. Εστι μὲν οὖν ἡ σίκοδομηθεῖσα αὕτη καὶ συστᾶσα παρὰ ταύτης μονῇ πλησίον που διακείμενη τοῦ ἀστεος, δὲ Φανάριον δνομάζεται, τιμᾶται δὲ ἐπ' δνόματι τῆς πανυπεράγνου μου δεσποίνης καὶ θεομήτορος τῆς Ἐλεούσης, καὶ ἐπικέχληται οὖτα πώς τῆς Λυκουσάδος· δὲ δὲ αὐτῇ τῇ μονῇ προστίρμοσε κτήματα, ἐκεῖ μὲν ὅπουδήποτε τυρχάνουσι διακείμενα, καὶ ταῦτα δέ γε κατωτέρω ἐξ δνόματος δηλωθήσεται. τῇ τοιαύτῃ τοιγαροῦν αἰτήσει αὐτῆς οὐκ ἔγνω δέον εἶναι τὴν βασιλεία μου ὑπέρθεσίγ τινα δοῦναι καὶ μὴ παραυτὰ τῷ τέλει ἐναγαγεῖν, ἀλλὰ τῆς εὐγνωμοσύνης διπέρ αἰμειβομένη ταύτην καὶ τῆς τοῦ καλοῦ ἐπιγνώσεως ἐτοιμότατα καταγεύει πρὸς τὸ αἰτούμενον, καὶ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπορέγει αὐτῇ, δι' οὐ καὶ εὐδοκεῖ καὶ προστάσει καὶ διορίζεται κατέχεσθαι παρὰ τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῆς τῷ παρὰ τῆς εἰρημένης συζύγου τοῦ μνημονευθέντος σεβαστοκράτορος προσαρμόσαντα αὐτῇ ὅποιαδήτινα κτήματα, δὲ δὴ καὶ κατὰ μέρος οὖτας ἐπ' δνόματος ἔχουσι· χωρίον τὴν Λυκουσάδα, ἐν ᾧ καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀνηγέρθη μονῇ. ἔτερον χωρίον τὴν Βατουσιάνη. τὸ περὶ τὰ Τρίκκαλα χωρίον, διπέρ εύρισκεται κατέχουσα τῇ μονῇ μετὰ τοῦ ἐκεῖσε λαετροῦ· μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐπιλεγόμενον τῇ Ῥάξα μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων τῶν διαλαμβανομένων κατ' ὄνομα ἐν τοῖς προσοῦσιν αὐτῷ δικαιώμασιν, ἔτι δὲ καὶ τῆς κατεχομένης παρ' αὐτοῦ τοῦ μετοχίου γῆς καὶ τῶν μαλοθεσίων καὶ ἀμπελίων. ἔτερον μετόχιον δὲ Τριστενίχος εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἀγίου μου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. ἔτερον εἰς ὄνομα τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ἀμπελίων καὶ τῆς προστιθείσης ἀρτίως γῆς Βλαχοκατούνα τῇ ἐπιλεγόμενη Πρακτικάτους. χωρίον τὴν Γοριάνη μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ μαλοθεσίων καὶ ἀμπελίων. εἰς τὴν λίμνην τοῦ Ἐζεροῦ σανδάλια δύο μετὰ καὶ ἀλιέων δύο. μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἀγίου μου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἐν τῷ θέματι Βουναίνης διακείμενον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν ἀμπελίων καὶ μαλοθεσίων. ἔτι τε εἰς τὸν τόπον τοῦ Ἀλμυροῦ χωρίον τὴν Μαγοῦλα καὶ οἱ Σιμισαρίτοι λεγόμενοι σὺν τῇ ἐκεῖσε γῇ τῶν Λεβαχάτων καὶ Ταρωνάτων. δὲ δὴ πάντα καθέξει τῇ εἰρημένῃ σεβασμίᾳ μονῇ τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος τῆς Ἐλεούσης κατὰ δεσποτείαν καὶ νομὴν ἀναφαίρετον, ὡς κατὰ μέρος διαλαμβάνονται ἐν τοῖς γεγονόσιν ἐπ' αὐτοῖς πρακτικοῖς, ἔτι δὲ καὶ ὡς προσεκυρώθησαν καὶ προστέθησαν ταύτη παρὰ τῆς διαληφθείσῃς συζύγου τοῦ δηλωθέντος σεβαστοκράτορος, καὶ νεμήθησεται· αὐτὰ ἀνενόχλητα, ἀδιάσειστά τε καὶ ἀναπόσπαστα εἰς ἀπαντά τὸν ~~τόπον~~.

καὶ μέλλοντα χρόνον, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀνώτερα πασῶν τῶν κατὰ χώραν ἐπερχομένων δημοσιακῶν ἐπηρειῶν τε καὶ συγγραφέων· οὐδεὶς γάρ τῶν ἀπόντων ἔξει ἐπ' ἀδείας ἄντα παντὶ τῷ νῦν καὶ μέλλοντι χρόνῳ λύμην οἰανθήτων ἐπάγειν αὐτοῖς ή διαστισμὸν καὶ ἐπίθεσιν, καὶ δτὶ ἀποτραπήσεται τῇ ἴσχυΐ· καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβουλῆλου λόγου τῆς βασιλείας μου, πᾶς δὲ τοιοῦτον τι ἐπενεγκείν πειραθησόμενος καὶ δι' δύλου δλῶς γενέσθαι τῇ εἰρημένῃ σεβασμίᾳ μονῆ ή τοῖς προσοῦσι αὐτῇ τοιούτοις κτήμασι τε καὶ δικαίοις, ὡς καὶ ὑπερκείσθαι δφειλόντων αὐτῶν ἐπηρεαστικῆς ἀπάστης καὶ ἀδίκου χειρὸς καὶ μηδεμίαν ὑφίστασθαι παρὰ μηδενὸς ἀρπαγῆγε καὶ λύμην καὶ διενγγλησιν, ὡς ἐντεῦθεν εἶναι καὶ τοῖς ἐν τῇ εἰρημένῃ σεβασμίᾳ μονῇ τῇ μοναδικῇ τε καὶ κατὰ θεὸν προελομένοις ἀγωγῆν τε καὶ βίωσιν, μεθ' ἡσύχου ταύτην μετιέναι τῆς καταστάσεως καὶ ἀπολαύειν ἀταράχως τῆς θεοφιλοῦς δὴ ταύτης πολιτείας καὶ ὑψηλῆς· διὰ γάρ τοῦτο ἐγεγόνει καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τῆς πανυπεράγνου μου δεσποινῆς καὶ θεομήτορος τῆς Ἐλεούσης καὶ δὲ χρυσόβουλλος λόγος; σύτος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα μάρτιον τῆς νῦν τρεχούσης δευτέρας ἵνδικτιῶνος τοῦ ἔξακισγίλιοστοῦ ἐπτακοσιεστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους, ἐν φεβρουαρίῳ καὶ τὸ ἥμέτερων εὺσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνυτο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς δὲ Παλαιολόγος †.

Edidit Spir. P. Lambros in ephemeridibus: Δελτίον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρείας. Tom. I. fasc. I., p. 116. ex originali, quod erat monasteriorum τῶν Μετεώρων, nunc autem asservatur in bibliotheca Atheniensi. Est rotulus in pergamena: a tergo, ubi folia sunt colla juncta, legitur: διὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου Θεοδώρου τοῦ Μουζαλωνος.

III. Sine anno, mense septembri et aprilii, ind. II.

Imperator praecepit, ut monasterio Hierae aut Xerochoraphii in themate Maeandrii restituantur possessiones raptæ a Georgio Phoca et aliis.

I. Ὁρισμὸς διὰ τὰ καθαρπαγέντα χωράζια τῆς μονῆς παρά τε τῶν Σαμψηνῶν καὶ τῶν Μαλαχίων.

† Ὑπεμνήσθη η βασιλεία μου παρὰ τοῦ μέρους τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Ἱερᾶς Στοι τοῦ Ξηροχωραφίου, ὡς τόπια τινὰ διαφέροντα αὐτῇ ἀπὸ παλαιχνῶν χρυσοβουλλῶν καὶ λοιπῶν δικαιωμάτων καὶ ἐν τῷ θέματι Μαιανδρίου διακείμενα καθηπάγγεσαν κατὰ διαφόρους καιροὺς παρά τε τοῦ μέρους τοῦ παντεράστου Φωκᾶ

χυρού Γεωργίου καὶ τινῶν Σαμψηνῶν καὶ ἑτέρων προσώπων, καὶ κατέχονται παρ' αὐτῶν καὶ νέμονται ἀμετόχως, μικρόν τι ἡ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ποριζομένης τῆς τοι-αύτης μονῆς, ὡς τῶν κατεχόντων αὐτὰ καταδυναστευόντων αὐτῇ· καὶ ἐδειθησαν οἱ μοναχοὶ τῆς βασιλείας μου, πρόσταγμα ταύτης ἐπορεχθῆναι αὐτοῖς, ἀποκαθιστῶν αὐτὴν εἰς τὰ τοιαῦτα τόπια. ἡ γοῦν βασιλεία μου, μὴ βουλομένη τὴν μονήν τῆς Ἱερᾶς στέρησιν ὑποστῆναι τῶν δι[αφ]ερόντων αὐτῇ, διορίζεται σοι τῷ πανεντιμοτάτῳ καὶ οἰκείῳ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ κανικλέου χυρῷ Βασιλείῳ τῷ Χρυσομάλλῃ καὶ δουκὶ τοῦ θέματος τῶν Θρακησίων τηρῆσαι τὰ προσόντα τῇ μονῇ δικαιώματα καὶ περι-
όρους καὶ ἀποσπάσαι τὰ τόπια τῆς μονῆς τὰ παρά τινων καθαρπαγέντα καὶ προσ-
κυρῶσαι αὐτῇ, ὡς ἐν παρὰ ταύτης κατέχωνται καὶ νέμονται, καθὼς αὐτῇ προσ-
τίρμοσαν, ἐπιφωνήσασθαι δὲ καὶ τοὺς παρὰ πάντα δίκαιον λόγον καὶ ἀμετόχως
κατέχοντας τὰ τόπια τῆς μονῆς, δποῖοι ἄρα καὶ εἰσί, τέλεον ἀπέχειν αὐτῶν· οὐδὲ
γέρο βούλεται ἡ βασιλεία μου τοὺς ταπεινοτέρους καὶ μόνῳ θεῷ προσανέχοντας
μοναχοὺς παρὰ τῶν ἴσχυροτέρων καταδυναστεύεσθαι †.

† Εἶχε καὶ διὰ τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων· μηνὶ σεπτεμβρίῳ Ινδ. β' †.

II. † Περιπέθητε συμπενθερὲ τῆς βασιλείας μου, πανευτυχέστατε σεβαστο-
κράτωρ, κύρ Σάβα Ἀσιδηνέ· ὁ καθηγούμενος τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ξηρο-
χωραφίου, ὁ μοναχὸς Νίκων, ὑπέμνησε τὴν βασιλείαν μου, ὡς χωραφιαῖα τινὰ
τοπία διαφέροντα τῇ κατ' αὐτὸν σεβασμίᾳ μονῇ ἀπὸ χρυσοβούλλων παλαιγενῶν
καὶ λοιπῶν δικαιωμάτων καὶ ἐν τῷ θέματι Μαιάνδρου διακείμενα πρὸ χρόνων
τινῶν καθηρπάγησαν παρά τε τῶν παροίκων σου καὶ τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ
καὶ γυναικαδέλφου σου Γεωργίου τοῦ Φωκᾶ, καὶ νῦν κατέχονται καὶ νέμονται παρ'
αὐτῶν· ἡ γοῦν βασιλεία μου, μὴ βουλομένη στέρησιν ὑποστῆναι τὴν δηλωθεῖσαν
μονήν τοῦ προσαρμόζοντος αὐτῇ δικαίου ἐπὶ τοῖς τοιούτοις χωραφιαίοις τοπίοις,
διορίζεται σοι διὰ τῆς παρούσης προστάξεως, διοικονομῆσαι παντοίως τὸ ἀπο-
σπασθῆναι τὰ τοιαῦτα τοπία ἀπὸ τῶν κατεχόντων αὐτὰ ἀμετόχ[ως, ὡ]ς παρὰ τοῦ
ρηθέντος καθ[ηγουμένου] ὑπεμνήσθη ἡ βασιλεία μου, ἀποκαταστῆναι δὲ τῇ δηλω-
θείσῃ μονῇ ταῦτα· οὐδὲ γάρ βούλεται ἡ βασιλεία μου, στερηθῆναι αὐτὴν τῶν
τοιούτων χωραφιαίων τοπίων, ἀντιλαμβάνεσθαι τε τοῦ μέρους τῆς τοιαύτης μονῆς
καὶ μὴ παραχωρεῖν τινὶ παραρπάξειν τι τῶν δικαίως διαφερόντων αὐτῇ καὶ ἴδιο-
ποιεῖσθαι τοῦτο †.

† Εἶχε καὶ διὰ τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων· μηνὶ ἀπριλλίῳ Ινδ. β †.

III. Ὁρισμὸς διὰ τὰ χωράφια τοῦ Ἀκρου ἀποτρέπων ἀπ' αὐτῶν τοὺς
Σαμψηνούς.

† "Ἐφθασε μὲν λαληθῆναι μέσον τοῦ μέρους τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Ἱερᾶς
καὶ τῶν Σαμψηνῶν ἐποίκων ἐνοῦσα ὑπόθεσις περὶ τινῶν χωραφιαίων τοπίων τῶν
οὗτω πως ἐπιλεγομένων τὸ Ἀκρος παρὰ τῷ τῆς βασιλείας μου βήματι, ἔνθα καὶ
προεβάλλοντο ἀμφότερα τὰ μέρη τὰς δοκούσας τε καὶ προσούσας αὐτοῖς δικαιο-
λογίας. καὶ ἐπεὶ ἀπὸ τῶν παρ' ἀμφοτέρων λαληθέντων καὶ ἀφ' ὧν οἱ μοναχοὶ^{ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΕΥΝΩΝ ΚΛΙΘΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΕΡΙΟΔΟΥ}
ἐνεφάνισαν δικαιωμάτων διεγνώσθη παρὰ τῆς βασιλείας μου ἡ γῆ πᾶσα τοῦ Ἀκρου
τῇ τοιαύῃ μονῇ διαφέρεσσα καὶ κα . . . π . . . το εἰς τοῦτο καὶ οἱ Σαμψηνοί,
Ἐλεγον δέ, ὡς ἡ τοιαύῃ γῆ ἀπασα . . .

Reliqua desunt.

*Extant in cod. bibliothecae Mediceae Florentiac, Badia Nr. 316, in calce
grammaticae Moschopuli, scriptae anno 1426, 13. mensis aprilis. Tempus actorum
incertum.*

IV. 6771—1263, mense maio, ind. VI.

*Imperator Michaël Palaeologus confirmat jura et possessiones monasterii Sanctae
Mariae Chozobiotissae in insula Amorgo.*

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ προσκυνητοῦ χρυσοβούλλου τοῦ εὐσεβεστάτου
βασιλέως Μιχαὴλ Δουκὸς Ἀγγέλου Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου.

† "Ἐρχεται καὶ ἀπὸ τόπου, ὁσπερ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν προσώπων, συγχρέτησις
εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς καὶ μεγάλης προσθήκης αἴτιον τοῦτο καθίσταται πρὸς
τῷ ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος δικαίῳ, προστιθεμένης καὶ τῆς ἐντεῦθεν ποιό-
τητος τοῦ καλοῦ· καὶ τοσοῦτο πλέον τοῦθ' οὕτω γίνεται, δσον ἀν πλείονα προσή-
τῷ τόπῳ τὰ ἀγαθά. ἐπανεκτέον δὲ καὶ ὡν ἔνεκκα ταῦτα ἡ βασιλεία μου προ-
εξέθετο. ἡ κατὰ τὴν Ἀμοργὸν εὐαγεστάτη τῆς ὑπεράγνου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας
μονή, πολλὰ καὶ πολυτρόπως ἔχουσα τὰ συνιστῶντα τὴν ταύτης σεμνότητα, τὸ
ἀνακεχωρηκὸς τοῦ τόπου καὶ ἴδιαζον, τὴν θεάρεστον τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων
διαγωγήν, τὴν τοῦ πνευματικῶς αὐτῆς προϊσταμένου χρηστογθειαν καὶ πρὸ πάντων
καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν ἀγιαστικὴν γάριν, τὴν ἐπαφῆκε τῷ τόπῳ . . . διὰ τῆς ἴδιας
γάριτος. ταῦτα οὖν καὶ τοιαῦτα ἔχουσα τὰ καλά, καθ' ἔκαστον τούτων τῇ διαθέσει
τῆς βασιλείας μου ὠκείωται τοίνυν καὶ δεῖγμα ταύτης ὁ παρὼν χρυσοβούλλος
λόγος ἔξετέθη τῆς βασιλείας μου, καὶ ἐφιλοτιμήθη τῇ τοιαύῃ μονῇ, δι' τοῦ καὶ

κρατύνει μὲν καὶ ἀσφαλίζεται ἡ βασιλεία μου πάντα τὰ προσόντα αὐτῇ παλαιγενῆ δικαιώματα, χρυσόβουλλά τε καὶ δρισμοὺς καὶ ἀναγραφικὰς ἀποκαταστάσεις καὶ ἐκδόσεις ἑγγράφους, καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ ἐν χαρτῷσις δικαιώμασι καὶ τὴν αὐτῶν ἴσχὺν καὶ τὴν τῶν πραγμάτων κατοχὴν καὶ νομήν βεβαιοτέραν καὶ ἀρραγεστέραν περιποιεῖται αὐτῇ κατὰ πάσας τὰς περιλήψεις αὐτῶν. εἰς μέντοι περισσοτέραν ἀσφαλειῶν καὶ ὡς ἐν κεφαλαίῳ τὰ ταύτη προσόντα κτήματα ἡ βασιλεία μου τῷ παρόντι περιλαμβάνει χρυσοβούλλῳ λόγῳ αὐτῆς, οὐ καὶ ἔχουσιγ σύντομον τὴν Ἀγία Τριάς κατὰ τὴν νῆσον "Ιον κλπ¹). προσεκυρώθησαν δὲ τῇ μονῇ διὰ χρυσοβούλλου τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ θείου τῆς βασιλείας μου, χυροῦ Θεοδώρου τοῦ Κομηνοῦ τοῦ Λάσκαρη, ἀνεθεωρήθησαν δὲ καὶ παρὰ τοῦ περιποθῆτου θείου τῆς βασιλείας μου, τοῦ πανυπερσεβδότου χυροῦ Γεωργίου τοῦ Ζαγαρομμάτου, καὶ περιωρίσθησαν δι' ἑγγράφου αὐτοῦ περιορισμοῦ, διὸ δὴ δρισμὸν καὶ τὸ κῦρος ἔχειν ἡ βασιλεία μου διορίζεται καὶ πάντα [τὰ] τῶν τοιούτων μετοχῶν δικαιαῖ ἐπὶ τε τοῖς ὑποστατικοῖς καὶ τοῖς προσκαθημένοις ἐν αὐτῷ παροίκοις καὶ δουλευταῖς. τὰ μετόχια ταῦτα τῆς ὑπερογίας θεοτόκου τῆς Χοζοβιωτίσσης συσταθέντα καὶ βελτιωθέντα παρὰ τοῦ οἰκείου τῆς βασιλείας μου Γ. Μονοχυτρᾶ καὶ προσκυρωθέντα διὰ τῆς δωρηθείσης αὐτοῖς δυνάμεως διὰ χρυσοβούλλου τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως, αὐθέντου καὶ θείου τῆς βασιλείας μου, χυροῦ Ἰωάννου τοῦ Δούκα, μετὰ πάντων τῶν προσαρμοσάντων αὐτοῖς δικαίων καὶ προνομίων καὶ καθὼς ἔχεινος ταῦτα ἀποκατέστησεν, ἥγουν παροίκων, δουλευτῶν, ἀμπελίων, χωραφίων ἥγουν τῆς "Ιον κλπ.²) κατὰ τὴν ἀρχαίαν τούτων νομήν καὶ κατὰ τὰς περιλήψεις³) τῶν προσόντων αὐτοῖς δικαιωμάτων καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῖς δικαίων κατὰ τὴν γεγονούσαν αὐτοῖς πατριαρχικὴν παράδοσιν καὶ ἀποκατάστασιν. ἔτερον μετόχιον . . . ἀνεπιγνώστων. δύντων καὶ τούτων παντάπαις τῷ μέρει τοῦ δημοσίου. ταῦτα μὲν οὖν εἰσὶ τὰ παλαιγενέσι δικαίοις προσαρμόσαντα κτήματα τῇ εὐαγεστάτῃ τῆς Ἀμοργοῦ μονῇ, καὶ κρατύνει καὶ ἐπικυροῖ ταύτη ἡ βασιλεία μου τὴν αὐτῶν δεσποτείαν τε καὶ χυριότητα τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ αὐτῆς κατὰ τὴν ἀνέκαθεν κρατήσασαν νομήν. καθέξει τοίνυν ἡ τοιαύτη μονῇ ταῦτα ἀνενοχλήτως πάντη καὶ ἀδειασείστως καὶ ἀνεπηρεάστως καὶ ἔκτὸς πάσης συζητήσεως καὶ ἀπαντήσεως, καθὼς καὶ πρότερον κατεῖχε ταῦτα καὶ ἐνέμετο ἡ καὶ ἰσχυροτέρως καὶ βεβαιοτέρως τῇ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου, διὸ καὶ ἀρραγῆς καὶ ἀπερίτρεπτος διαμένειν διφεῖλει εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἀπαντα. ἐπεβραβεύθη δὲ τῇ τοιαύτῃ μονῇ τῆς Ἀμοργοῦ γεγγηνεμένος κατὰ μῆνα τὸν μάϊον τῆς ἔκτης ἵνδικτιῶνος τοῦ ἔξακισχι-

¹) Sic: καὶ λουπά? ²) Sic, ut supra M. ³) προλ. M.

λιοστοῦ ἐπτακοστοῦ ἑβδομηχοστοῦ πρώτου¹⁾ ἔτους, ἐνῷ καὶ τὸ ὥμετερον εὐσεβῆς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος τό.

† Μιχαὴλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Φωμαίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος τό.

Τοῦτο ἀντεγράφη ἐν Αἰγαίῃ ὑπὸ Κοσμᾶ Δημητριάδου κατὰ συγχυτίαν ἐξ ἀντιγράφων τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς τοῦ ἀγίου Νικάντου τοῦ Θεολόγου, ἡς ὁ ἡγούμενος κύριος Βενιαμίν καὶ ὁ μακαριώτατος Ἀλεξανδρεῖς Θεόφιλος συνῆλθον δι' ὑποθέσεις τῆς αὐτῆς μονῆς πρὸς τὸν τότε κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, Ἡ. Ἀ. Καποδιστρίαν, τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ὄγδόῳ ἔτει κατὰ τὸν ἀπρίλιον.

Κοσμᾶς Δημητριάδης.

Edidit Antonius Miliarakes in periodico: Δελτίον τῆς ιστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Athenis. 1884. I. p. 650. Documentum est spurium, ex diplomate patmico confectum, de qua re vide observationes in fine voluminis.

VI. 6803—1295, ind. VIII.

Michaël Gabrielopulus, dominus Thessaliae, jurat se observaturum esse pactiones factas cum incolis oppidi Phanarii.

‘Ορκομωτικὸν γράμμα.

† Ἐπει[δὴ ἀπαιτοῦ]σι παντὶ [σθένει οἱ ἀ]ρχοντες Φαναριῶται, μείζονές τε καὶ μικροί, [χοσμικοὶ καὶ] κληρικοί, χρυσοβουλλάτοι καὶ ἐσκουσάτοι, ὅπως πορίσωνται [γράμμα τῆς αὐθεντίας μου . . . ἀν δὲ . . .] εὑρίσκωνται²⁾ ἡ τινες εύρισκοντο στρατιῶται, ἐμμένωσι καὶ ἀποδίδωσι τὴν αὐτὴν στρατιωτικὴν δουλείαν, καὶ οὐχὶ ἀπαιτῶνται εἰς ἑτέραν, οἵγουν εἰς φύλαξιν τζακονικήν. εἴτα οὐ μὴ προσ[οικί]σω Ἀλβανίτας η ἐγὼ η τις ἀπὸ τῶν κληρονομοδιαδόχων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ αὐτοῦ κάστρου, πάρεξ δοσον ἔχουν διὰ χρυσοβούλλου καὶ προστάγματος βασιλικοῦ, εἰς δοσα κτήματα ἐκράτουν παρὰ τῶν Φαναριωτῶν διὰ προστάγματος βασιλικοῦ, ἀλλ’ οὐδὲ νὰ ἀπαιτήσω τοὺς αὐτοὺς Φαναριώτας ἀπαντας εἰς ταξήδιόν που τότε εἰς χρόνους τρεῖς. μετὰ δὲ τὴν πλήρωσιν τῶν τριῶν χρόνων ίνα δίδωσιν δουλείαν στρατιωτικὴν καὶ οὐχὶ ἑτέραν, οἵγουν τζακονικήν. ώσαύτως καὶ οἱ τοπικοὶ ἀπαντες νὰ δουλέψωσι εἴτε τὸ κάστρον τὸ Φαναρίου καὶ οὐχὶ ἀλλαχοῦ. νὰ κατέχωσι δέ, δοσα ἔχουσι εἰς τὴν Δόριτζαν καὶ ἀλλαχοῦ, δοσα ἔχουσι διὰ χρυσοβούλλου βασιλικοῦ καὶ γράμματος τοῦ ἐπάρχου. εἴτι δέ, ίνα κατέχωσι καὶ [τὴν]³⁾ σεβασμίαν μονὴν τῆς ὑπεράγγειου μου θεομήτορος οἵγουν τὴν Λυκουρέα καὶ τὴν Μεγάλην Πόρταν [καὶ τὰ]⁴⁾

¹⁾ Sic scribit Miliarakis, apographum habet ἑκατοσχιλιοστοῦ ἑβδομηχοστοῦ ἑβδόμου ἔτους, id est 1198 post Chr. n. ²⁾ εὑρίσκονται H. ³⁾ Supplevimus. ⁴⁾ καὶ τὰ supplevimus.